

Erbil Serter
Tel: (0212) 225-4653
Tel: (0212) 225-4697
Tel + Faks: 0(212) 296-9064
e-posta: mserter@email.com
web: www.serter.com

NİCİN ENFLASYON VE NİCİN FAZLA DIŞ BORÇ?

Türkiye'nin devamlı karşılaştığı en önemli problemler enflasyon ve dış borç ile bağlantılı problemlerdir.

Bu durumun arkasında aslında çok önemli bambaşka nedenler yatmaktadır.

Türkiye ileri teknolojiler üretmediğinden ve aslında ileri teknoloji üretiminin esasını teşkil eden dizayn ve tasarımlar ve ilgili AR-GE konularına yeterince -aslında hiç- destek vermediğinden, teknoloji ihtiva eden dış alımlarında da %20 ile %60'a varan -bazen %100- fazla ödemeler yapmaktadır. Bu husus teknoloji üretemeyen tüm devletler için hemen hemen aynı derecede geçerliliktedir.

Bu aslında teknolojik bir ürüne değerinin üstünde bir ödeme yapmak demektir. Bu ödemede ilk etap Türk parası olarak T.C. Merkez Bankası'nın mesela %50 daha fazla Türk lirasını bu ürünü almağa tahsis etmesi anlamına gelir ki bir ürüne hakiki değerinin %50 üstünde yapılan bu tarz parasal ödemelerin enflasyon yaratacağını tüm ekonomi kitapları yazar.

Birde bu ürünün dışardan temini için Hazinesinin verdiği izin ile dış merciiilere %50 miktarında fazla döviz esaslı ödemeler yapılması gerektiğinden dış borcun kendiliğinden artmasına sebep olacağı da aşikardır.

Bunun sebeplerini aslında 5 esas altında toplayabiliriz:

- 1- Mesuliyetten kaçma: Böyle projelerin geliştirilmesi önemli mesuliyetler taşımaktadır. Henedense Türkiye'de yetkili şahısların mesuliyetlerin altına girmemesi gibi bir olgunun mevcudiyeti dikkat çekmektedir.
- 2- Bilgi eksikliği: AR-GE ve tasarım ve dizayn üzerine özel yetiştirilmiş elemanların Türkiye'de çok az bulunması ve bu konuda elemanlara yatırım yapılmaması da dikkat çekicidir.
- 3- Lobi faaliyetleri: Bu yabancı ürün temsilciliklerinin (Çoğu emekli veya o sahada ki kimselerle ilişkisi olan kimseler) gayet tabii olarak mal satmak için yürüttükleri lobi faaliyetleriki yine gayet tabii olarak bu kimseler yerli dizaynların geliştirilmesini istemeyecekleri göz ardı edilemez. (Bu kimselerin ticari faaliyetleri aslında tabii olarak karşılanmalıdır)
- 4- Kolaylık: Bu yabancı imalatçılara verilen toptan direkt sipariş bir takım kolaylıklar sağlamaktadır. Kısacası rahatça galeriden bir otomobil alır gibi bir gemi almak varken bunun yapımı için niçin birtakım yorucu dizayn ve AR-GE faaliyetlerde bulunulsun.
- 5- İtimazsızlık: Türkler her nedense teknik hususlarda Türklere itimad etmemek gibi bir kompleks içindedirler. Bu aslında kökleri yüzyıllara uzanan çok yaygın bir olgudur.

Buarada önemle durulması gereken diğer bir husus ta bu fazla ödemeler karşılığında alınan ürünlerin çoğunun hakiki anlamda modern teknolojiler ihtiva etmemesidir. Bu yukarıda belirtilen husus bu satırların yazarının şahsi bilgisi olmakla beraber benzer durumlar Türkiye'nin ithal ettiği tüm teknolojik malzeme alımları içinde hemen hemen bazı istisnalar hariç tamamen geçerlidir.

Uçak dizayn sanayinin gelitirmek ve havacılıkta AR-GE için Atatürk devrinde kurulan Hava tecrübe tünelinin nasıl senelerce çürüğe terk edildiği ve ancak son senelerde faaliyete geçirildiği ve 1940'larda Nuri Demirdağ isimli bir müteşebisin kurduğu Türkiye'de uçak imali ön gören uçak fabrikasının desleklenmiyerek nasıl iflasa sürüklendiği unutulmamalıdır.

Türkiye tüm ürünleri kapsayan ithalatında bu dizayn ve AR-GE kısırlığından her sene en az 5 muhtemelen 8 milyar dolar fazla ödeme yapmak mecburiyetindedir.

Kendi teknolojilerini üretemeyen ve bu üretimi dış pazarlara satamayan bir ulus hiç bir zaman ekonomik krizlerden ve dış borçlardan kurtulamaz.